
Uchwała Nr 41

Palestra 49/7-8(559-560), 299-303

2004

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

UCHWAŁA NR 41/04
Naczelnej Rady Adwokackiej
z 5 czerwca 2004 r.

Naczelna Rada Adwokacka na zasadzie art. 58 pkt 2 ustawy Prawo o advokaturze oraz § 6 regulaminu działania organów advokatury i organów izb adwokackich:

uchyla

uchwałę nr 48 Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej z 13 kwietnia 2004 r.

Uzasadnienie

W dniu 13 kwietnia 2004 r. Prezydium NRA podjęło uchwałę nr 48 o następującej treści:

„1. Zgodnie ze stanowiskiem Trybunału Konstytucyjnego Okręgowe Rady Adwokackie mogą i powinny kontynuować i zakończyć na dotychczasowych zasadach postępowania konkursowe, w których przed dniem 4 marca 2004 r. doszło do „zamknięcia listy zgłoszonych kandydatów”. Ten właśnie moment, a nie chwila podjęcia przez ORA uchwały o przeprowadzeniu konkursu, decyduje o możliwości kontynuowania postępowania konkursowego w oparciu o uniformowania, których podstawy prawne zostały wyeliminowane orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego.

2. Nie jest zatem możliwe i dopuszczalne rozpoczęcie procedury konkursowej po 4 marca br., jak również kontynuowanie konkursu, który do 4 marca nie osiągnął etapu „zamknięcia listy kandydatów”.

3. Ewentualne uchwały Okręgowych Rad Adwokackich niezgodne z poglądem Trybunału Konstytucyjnego, jako podjęte bez podstawy prawnej (ta bowiem odpadła w następstwie ogłoszenia wyroku TK), będą musiały być uchylane przez Prezydium NRA jako niezgodne z prawem z tej tylko ale wystarczającej przyczyny”.

Od uchwały tej, w dniu 29 kwietnia 2004 r. wniosła odwołanie Okręgowa Rada Adwokacka w Rzeszowie. W odwołaniu tym ORA:

„II. zarzuca:

- naruszenie art. 75a ustawy Prawo o advokaturze
  - naruszenie art. 71 ust. 1 pkt 6 ustawy z 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym
  - naruszenie art. 60 w związku z art. 59 ust. 3 ustawy Prawo o advokaturze
- III. wnosi:
- o uchylenie w całości Uchwały Nr 48 Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej z 13 kwietnia 2004 r.”.

Naczelna Rada Adwokacka na swoim plenarnym posiedzeniu w dniu 5 czerwca 2004 r. rozpoznała to odwołanie **i po dyskusji oraz po zapoznaniu się z opinią prawną na temat zgodności uchwały nr 48 Prezydium NRA z 13 kwietnia 2004 r. z obowiązującym stanem prawnym w świetle wyroku Trybunału Konstytucyjnego**

go z 18 lutego 2004 r. wydaną w dniu 27 maja 2004 r. przez prof. zw. dr. hab. Pawła Sarneckiego Katedra Prawa Konstytucyjnego UJ – postanowiła uchylić uchwałę nr 48 Prezydium NRA z 13 kwietnia 2004 r., której treść przytoczono na wstępie niniejszego uzasadnienia.

Naczelna Rada Adwokacka rozważyła:

istotnym zagadnieniem jest ustalenie – od jakiej daty rozpoczyna się dla kandydatów postępowanie w sprawie przyjęć na aplikację adwokacką.

Uchwała nr 48 Prezydium NRA z 13 kwietnia 2004 r. opiera się na poglądzie Trybunału Konstytucyjnego, zawartym w uzasadnieniu wyroku o treści: „fakt rozpoczęcia procedury konkursowej przed wydaniem i ogłoszeniem wyroku Trybunału przemawia też ze względu na specyfikę sytuacji kandydatów oraz potrzebę ochrony zaufania do prawa za dopuszczeniem kontynuowania rozpoczętego już postępowania konkursowego na dotychczasowych zasadach. Najbardziej klarowną cezurą określającą moment rozpoczęcia postępowania konkursowego jest przy tym, z punktu widzenia jego uczestników i ochrony ich praw jednostkowych, moment zamknięcia listy ogłoszonych kandydatów przed ogłoszeniem wyroku Trybunału”.

Naczelna Rada Adwokacka uznała, że te poglądy Trybunału Konstytucyjnego nie mogą stanowić podstawy uchwały nr 48 Prezydium NRA z 13 kwietnia 2004 r. z przyczyn następujących:

1. W zdaniu pierwszym TK jeszcze raz podkreśla specyfikę sytuacji kandydatów oraz potrzebę ochrony zaufania do prawa.

Potrzeba zaufania obywatela do prawa, musi być zatem podstawową przesłanką przy rozstrzygnięciu.

Kandydatami są młodzi prawnicy, którzy na starcie wybranego przez siebie zawodu spotykają się z sytuacją naruszającą ich zaufanie do prawa.

2. W zdaniu drugim uzasadnienia swego wyroku TK używa sformułowania: „najbardziej klarowną cezurą...”.

Sformułowanie to wskazuje na możliwość stosowania innego rozwiązania przez Okręgowe Rady Adwokackie. **Trybunał Konstytucyjny tych innych rozwiązań nie wyklucza.**

Trzeba tutaj wskazać, że wyrok TK z 18 lutego 2004 r. w części dyspozytywnej sentencji nie zawiera rozstrzygnięcia dotyczącego postępowań konkursowych już rozpoczętych przez Okręgowe Rady Adwokackie. A przecież tylko ta część wyroku stanowi rozstrzygnięcie (art. 71 ust. 1 pkt 6 ustawy z 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym).

3. Z opinii prawnej prof. Pawła Sarneckiego wynika w szczególności:

– zgodnie z zasadami konstytucyjnymi: zaufania obywateli do państwa i tworzonego przez nie prawa, ochrony interesów w toku oraz zasada równości, wszyscy kandydaci, spełniający ustawowe wymogi, niezależnie od miejsca swych starań o

dopuszczenie do konkursu – „winni być traktowani jednakowo, **skoro złożyli swe wnioski w odpowiedzi na legalnie uczynione zawiadomienie czynnika władzy publicznej**, to przez fakt złożenia uzyskali stosowne ekspertyzy i nie mogą być przez te czynniki potraktowani w sposób zróżnicowany, w zależności od tego, że w pewnych miejscowościach postępowania te „«rozpoczęły się» przed określoną datą, a inne – po tej dacie. Z powyższym rozumieniem zgodna była również treść uchwały Prezydium NRA 44/04”.

(s. 10 opinii).

– „ust. 12. Osobiście dla mnie najbardziej «klarowną» datą z nastaniem, której należy jednakowo traktować wszystkich kandydatów – i to właśnie, jak chce Trybunał Konstytucyjny: «z punktu widzenia jego uczestników» i «ochrony ich praw jednostkowych» **jest data, od której można składać stosowne dokumenty, a podana w ogłoszeniu o konkursie, opublikowanym w dzienniku o ogólnopolskim zasięgu. Złożenie wniosku o wpis na aplikację rodzi u składającego ekspektatywę dopuszczenia do egzaminu pisemnego i następnie ustnego. Powstaje po jego stronie prawnie chroniony interes**”.

„Interpretacja odmienna, byłaby m.zd. akademickim przykładem naruszenia konstytucyjnej zasady równości w stosowaniu prawa. **Teza TK, zawarta w uzasadnieniu, jest tylko pewną interpretacją, pozbawioną waloru mocy powszechnie obowiązującej i ostateczności**”.

(s. 10–11 opinii)

– Uchwała Prezydium NRA nr 48 z 13 kwietnia 2004 r. zawiera istotną zmianę stanowiska Prezydium w stosunku do uchwały nr 44 z 24 lutego 2004 r.

Przypomnieć tutaj wypada, że ta uchwała nr 44 wyraźnie stanowiła, że orzeczenie TK „nie ma wpływu na tok rozpoczętych przed dniem publikacji orzeczenia Trybunału w Dzienniku Ustaw procedur kwalifikacyjnych na aplikację adwokacką organizowanych przez okręgowe rady adwokackie na podstawie obowiązującego regulaminu”.

Zdaniem opinii prawnej „... Prezydium NRA również zapowiada, że będzie zmuszone uchylać ewentualne uchwały ORA niezgodne z poglądem TK jako podjęte bez podstawy prawnej” czy nawet ostrzej „jako niezgodne z prawem” (pkt 3). Czyni więc „z poglądu” TK (faktycznie wyrażonego w uzasadnieniu) „podstawę prawną”, co jest nader niezrozumiałe i niezgodne z ustrojową rolą polskiego TK”.

(s. 12 opinii)

– W końcowych wnioskach opinii prawnej prof. Pawła Sarneckiego czytamy: „2) Ukształtowanie kompetencji Prezydium NRA do uchylania uchwał ORA, podejmowanych na podstawie § 4 Regulaminu konkursu i uchwalonych po 4 lutym br. w swych konsekwencjach oznaczać może m.zd. niedopuszczalną likwidację ekspektatyw indywidualnych obywateli, słusznie i w dobrej wierze uzyskanych. Jest także niezgodne z konstytucyjnym prawem obywatelskim do równego traktowania przez władze publiczne.

3) Ukształtowanie tej kompetencji oznacza powołanie przez Prezydium NRA do życia aktu normatywnego, niezgodnego z konstytucyjnym systemem źródeł prawa”.

A zatem opinia prawna prof. Pawła Sarneckiego, sporządzona na prośbę Prezydium NRA, prowadzi do zdecydowania do wniosku, że uchwała nr 48 Prezydium NRA jest pozbawiona podstaw prawnych.

4. Dane dotyczące sytuacji Okręgowej Rady Adwokackiej w Rzeszowie, która wniosła odwołanie od uchwały nr 48 Prezydium NRA przedstawiają się następująco:

– W dniu 21 stycznia 2004 r. ORA na posiedzeniu podjęła uchwałę o przeprowadzeniu konkursu na aplikację adwokacką w 2004 r.

W uchwale tej wskazano wszystkie konieczne czynności ORA **a także kandydatów. Uchwała ta została podjęta na podstawie art. 75a ustawy Prawo o adwokaturze. Przepis ten obowiązuje nadal.**

– W dniu 1 marca 2004 r. ukazało się w Dzienniku „Rzeczpospolita” zawiadomienie o rozpoczęciu postępowania w sprawie przyjęć na aplikację adwokacką w 2004 r.

– Do 3 marca 2004 r. włącznie, pewna ilość osób złożyła wnioski o wpis na listę aplikantów adwokackich. A więc przed 4 marca 2004 r., w którym to dniu w Dz.U. Nr 34 ogłoszono wyrok TK.

Dodać tutaj wypada jeszcze jeden pogląd opinii prawnej prof. Pawła Sarneckiego a mianowicie „Nawiasem mówiąc, skoro podstawą swych ustaleń Prezydium NRA czyni tezę z uzasadnienia wyroku, a nie sentencji, powinna padać tu data nie 4 marca **a 15 marca** (skoro uzasadnienie zostało, półoficjalnie, ogłoszone 29 lutego) – a to *per analogiam* do art. 4 ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych, wprowadzających 14-dniowe *vacatio legis*”.

(s. 13 opinii)

W ORA w Rzeszowie do tej daty większość kandydatów złożyła wnioski o wpis na listę adwokatów.

Kandydaci złożyli oświadczenia, że nie ubiegają się o wpis na listę aplikantów innych zawodów prawniczych. Niektórzy zrezygnowali z udziału w konkursach organizowanych przez te zawody.

5. Adwokatura jest zawodem zaufania publicznego. Ten sam przymiot odnosi się do władz samorządowych adwokatury.

Kandydaci składający wnioski o wpis na listę aplikantów i dokonujący czynności z tym związane **działali w pełnym zaufaniu do prawa oraz do władz samorządowych adwokatury.**

Z tych względów odwołanie i zaprzestanie postępowania konkursowego naraziłoby Adwokaturę na utratę zaufania, a u kandydatów wywołałoby poczucie braku stabilności prawa i bezpieczeństwa prawnego. Dla kandydatów, młodych prawników, taka sytuacja byłaby nie do wytłumaczenia.

Uchwała nr 48 Prezydium NRA niestety utwierdziła naszych przeciwników w przekonaniu, że Adwokatura nadal się zamyka i korzysta z każdej okazji, by to reali-

zować, posługując się wyłącznie interpretacją zmierzającą do tego celu. W tej sytuacji Adwokatura nie mogła powoływać się, że dostrzega problem zatrudnienia młodych prawników.

Naczelna Rada Adwokacka wzięła również pod uwagę Uchwałę nr 44 Prezydium NRA z 24 lutego 2004 r. Przecież w tej uchwale w uzasadnieniu słusznie wskazuje się:

„Osoby, które rozpoczęły procedurę konkursową, nabyły prawo do jej zakończenia, według reguł obowiązujących w chwili jej rozpoczęcia. Inna, niż przyjęta w uchwale interpretacja wpływu orzeczenia TK na bieżący nabór kandydatów spowodowałaby niepożądane zjawisko zahamowania rozpoczętego przez adwokatów procesu zwiększania liczby adwokatów w Polsce, a nadto – w sposób niczym nieuzasadniony – wyrządziłaby krzywdę kandydatom ubiegającym się obecnie o przyjęcia na aplikację adwokacką”.

Wskazać tutaj trzeba, że uchwała nr 48 Prezydium NRA, będąca przedmiotem obecnej uchwały NRA, zawiera istotną zmianę stanowiska Prezydium w stosunku do uchwały nr 44, której uzasadnienie przed chwilą zacytowano. Zwraca uwagę na to także opinia prawna prof. Pawła Sarneckiego.

W tym stanie mając na uwadze rozważania zawarte w niniejszym uzasadnieniu oraz w opinii prawnej prof. Pawła Sarneckiego – Naczelna Rada Adwokacka uznała, że postępowanie konkursowe w sprawie przyjęć na aplikację adwokacką rozpoczęło się dla kandydatów w dacie, od której mogli składać stosowne wnioski i dokumenty do Okręgowych Rad Adwokackich. Datą tą jest data podana w ogłoszeniu o konkursie, opublikowanym w dzienniku o ogólnopolskim zasięgu.

Ogłoszenie takie było zgodne z prawem, jeżeli zostało dokonane przed 4 marca 2004 r., a więc przed dniem w którym ogłoszono wyrok TK w Dz.U.

Złożenie wniosku o wpis na aplikację adwokacką, na podstawie takiego ogłoszenia, spowodowało powstanie po stronie kandydata prawnie chronionego interesu, którego przestrzeganie należy do organów samorządu adwokackiego.

Z tych względów Naczelna Rada Adwokacka podjęła obecną uchwałę.

UCHWAŁA NR 44/04 Naczelnej Rady Adwokackiej z 5 czerwca 2004 r.

Naczelna Rada Adwokacka akceptuje działania Prezydium NRA i uchwałę nr 54 z 1 czerwca 2004 r. o skierowaniu do Trybunału Konstytucyjnego wniosku w sprawie zgodności z Konstytucją RP ustawy z 5 marca 2004 r. o *zmianie ustawy o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu oraz zmianie niektórych ustaw* (Dz.U. z 2004 r. Nr 62, poz. 577).